

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**
TOMASZ CHRÓSTNY

Wrocław, 9 lipca 2021 r.

RWR. 610.2.19.JM

DECYZJA NR RWR 3 /2021

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po uprawdopodobnieniu stosowania przez **PROVIDENT POLSKA Spółka Akcyjna** z siedzibą w Warszawie, **praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów**, określonych w:

1. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegających na niepodawaniu w umowach zawieranych z konsumentami, z wykorzystaniem wzorców umów, informacji, o których mowa w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2019 r. poz. 1083), tj.:

a) wzorzec umowy p.n. „Umowa pożyczki pieniężnej” (pożyczka tygodniowa w gotówce, pożyczka miesięczna na konto, pożyczka miesięczna w gotówce)

– informacji o warunkach zmiany rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, co mogło stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 11 tej ustawy,

b) wzorzec umowy p.n. „Umowa pożyczki” (internetowa)

– informacji o warunkach zmiany rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, co mogło stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 11 tej ustawy,

c) wzorzec umowy p.n. „Umowa pożyczki pieniężnej” (brokerska)

– informacji o terminie wypłaty kredytu, co mogło stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 5 tej ustawy,

– informacji o warunkach zmiany rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, co mogło stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 11 tej ustawy,

2. art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez nieobniżanie całkowitego kosztu pożyczki, w przypadku przedterminowej spłaty części lub całej kwoty pożyczki, o koszty prowizji i opłaty przygotowawczej, które dotyczą okresu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy („Umowa pożyczki pieniężnej” (pożyczka tygodniowa w gotówce, pożyczka miesięczna na konto, pożyczka miesięczna w gotówce) oraz „Umowa pożyczki” (brokerska)), co może być niezgodne z art. 49 ust. 1 i ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim,

oraz **po złożeniu przez PROVIDENT POLSKA Spółka Akcyjna** z siedzibą w Warszawie, w toku postępowania, **zobowiązania do podjęcia działań, zmierzających do:**

— usunięcia skutków naruszenia, o którym mowa w pkt I.1. sentencji decyzji,

— zakończenia naruszenia, o którym mowa w pkt. I.2. sentencji decyzji i usunięcia jego skutków,

poprzez:

A. w celu usunięcia skutków naruszenia, o którym mowa w pkt I.1. sentencji decyzji

A.1. zaproponowanie konsumentom, którzy w dniu uprawomocnienia się decyzji będą mieć obowiązujące umowy, zmian, poprzez wprowadzenie do tych umów:

a) w „Umowach pożyczki pieniężnej” (pożyczka tygodniowa w gotówce, pożyczka miesięczna na konto, pożyczka miesięczna w gotówce) oraz w „Umowach pożyczki pieniężnej” (brokerskich) postanowienia o treści:

„Pożyczkodawca może naliczyć odsetki od przeterminowanego zadłużenia, tj. odsetki za opóźnienie w spłacie Kwoty brutto pożyczki („Odsetki za opóźnienie”) obliczone według stopy procentowej stanowiącej w stosunku rocznym kwotę równą kwocie maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 par. 2(1) Kodeksu cywilnego. Maksymalne odsetki za opóźnienie na dzień zawarcia Umowy wynoszą 11,20% w skali roku. Wysokość Odsetek za opóźnienie zmienia się automatycznie wraz ze zmianą wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art 481 par. 2(1) Kodeksu cywilnego”;

b) w „Umowach pożyczki” (internetowych) postanowienia o treści:

„W przypadku niespłacenia wymagalnej kwoty raty pożyczki w Terminie spłaty raty pożyczki lub spłacenia jej w niepełnej wysokości, Pożyczkodawca może naliczyć odsetki od przeterminowanego zadłużenia, tj. odsetki za opóźnienie od zaległej Kwoty brutto pożyczki („Odsetki za opóźnienie”) w wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 par. 2(1) kodeksu cywilnego. Maksymalne odsetki za opóźnienie na dzień zawarcia Umowy wynoszą 11,20% w skali roku. Wysokość Odsetek za opóźnienie zmienia się automatycznie wraz ze zmianą wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 par.2(1) Kodeksu cywilnego. Ich nowa wysokość zostanie podana Klientowi za pomocą odnośnika do Strony Internetowej przesłanego na adres e-mail podany przez Klienta oraz udostępniona poprzez Konto Klienta”.

c) w „Umowach pożyczki pieniężnej” (brokerskich) postanowienia o treści:

„Prowizja za udzielenie pożyczki (poz. B), opłata przygotowawcza (poz. C) są wymagalne w chwili wydania Klientowi Całkowitej kwoty pożyczki, tj. są należne w chwili wydania albo przelewu Całkowitej kwoty pożyczki tj. najpóźniej dwa dni od dnia zawarcia umowy.”

A.2. przedstawienia propozycji aneksów do ww. umów, PROVIDENT POLSKA Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, dokona w terminie 6 tygodni od dnia uprawomocnienia się decyzji za pośrednictwem doradców klienta PROVIDENT POLSKA Spółka Akcyjna lub listem zwykłym wysłanym dwukrotnie (w odstępie tygodniowym), lub dwukrotnie drogą mailową (w odstępie tygodniowym);

B. w celu zaniechania naruszenia, o których mowa w pkt. I.2. sentencji decyzji oraz usunięcia jego skutków

B.1. wprowadzenie w terminie 4 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji zasady obniżania - według metody liniowej - całkowitego kosztu pożyczki w przypadku **przedterminowej całkowitej spłaty** kwoty pożyczki, o koszty prowizji i opłaty przygotowawczej, które dotyczą okresu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy;

B.2. wprowadzenie w terminie 4 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji zasady obniżania całkowitego kosztu pożyczki w przypadku **przedterminowej częściowej spłaty** kwoty pożyczki, o koszty prowizji i opłaty przygotowawczej, które dotyczą okresu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy, dokonywanego po zakończeniu umowy, według metody liniowej, jako podstawę do rozliczenia przyjmując kwotę nadpłaty netto (tj. po

obniżeniu łącznej kwoty nadpłat o łączną kwotę niedopłat);

B.3. wprowadzenie do obrotu konsumenckiego zasad, o których mowa w pkt I.B.1. i I.B.2. nastąpi poprzez:

a) wprowadzenie - w ciągu 6 tygodni od dnia uprawomocnienia się decyzji - do obrotu we wszystkich obowiązujących w Spółce wzorcach umów, postanowienia o treści:

„Prowizja za udzielenie pożyczki jest pobierana z tytułu udzielenia pożyczki, a Opłata przygotowawcza jest pobierana przez Pożyczkodawcę z tytułu czynności zawarcia Umowy. Prowizja za udzielenie pożyczki i Opłata przygotowawcza ulegają obniżeniu w razie wcześniejszej spłaty pożyczki w całości lub w części. Obniżenie powyższych opłat nastąpi według metody liniowej. W przypadku wcześniejszej całkowitej spłaty pożyczki Prowizja za udzielenie pożyczki i Opłata przygotowawcza ulegają obniżeniu proporcjonalnie o koszty, które dotyczą okresu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy. W przypadku częściowej wcześniejszej spłaty pożyczki jako podstawę do obniżenia Prowizji za udzielenie pożyczki i Opłaty przygotowawczej przyjmuje się kwotę nadpłaty netto tj. łączną kwotę nadpłat pomniejszoną o łączną kwotę niedopłat. Rozliczenie nastąpi po dokonaniu całkowitej spłaty kredytu.”

albo (w zależności od opłat pobieranych na podstawie konkretnej umowy)

„Prowizja za udzielenie pożyczki ulega obniżeniu w razie wcześniejszej spłaty pożyczki w całości lub w części. Obniżenie powyższej opłaty nastąpi według metody liniowej. W przypadku wcześniejszej całkowitej spłaty pożyczki Prowizja za udzielenie pożyczki ulega obniżeniu proporcjonalnie o koszty, które dotyczą okresu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy. W przypadku częściowej wcześniejszej spłaty pożyczki jako podstawę do obniżenia Prowizji za udzielenie pożyczki przyjmuje się kwotę nadpłaty netto tj. łączną kwotę nadpłat pomniejszoną o łączną kwotę niedopłat. Rozliczenie nastąpi po dokonaniu całkowitej spłaty kredytu.”;

b) zaproponowanie - w ciągu 6 tygodni od dnia uprawomocnienia się decyzji - konsumentom, którzy w dniu uprawomocnienia się decyzji będą mieli obowiązujące umowy zawarcia aneksów do tych umów wprowadzających do ich treści postanowienia o treści wskazanej w pkt I.B.3.a. (w zależności od opłat pobieranych na podstawie konkretnej umowy). Propozycje aneksów do umów zostaną dostarczone za pośrednictwem doradców klienta Provident Polska S.A. lub listem zwykłym wysłanym dwukrotnie (w odstępie tygodniowym) a w przypadku umów zawartych drogą internetową, dwukrotnie drogą mailową (w odstępie tygodniowym);

B.4. przekazanie pisma za pośrednictwem doradców klienta PROVIDENT POLSKA Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie albo listem zwykłym, wysłanym dwukrotnie (w odstępie nie dłuższym niż jeden miesiąc) lub dwukrotnie drogą mailową (w odstępie nie dłuższym niż dwa tygodnie) - w terminie 3 miesiące od dnia uprawomocnienia się decyzji - każdemu konsumentowi, który w okresie od 16 maja 2016 r. do dnia uprawomocnienia się decyzji przed terminem dokonał całkowitej spłaty kwoty pożyczki, zawierającego następującą informację:

„W dniu 9 lipca 2021 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał decyzję nr RWR 3/2021, w której uprawdopodobnił stosowanie przez Provident Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na nieobniżaniu w przypadku przedterminowej częściowej lub całkowitej spłaty kredytu konsumenckiego całkowitego kosztu kredytu o koszty prowizji i opłaty przygotowawczej, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, co jest niezgodne z art. 49 ust. 1 i 2 ustawy o kredycie konsumenckim oraz może godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Jednocześnie uprzejmie informujemy, że Klienci, którzy dokonali wcześniejszej całkowitej spłaty pożyczki między dniem 16 maja 2016 r. a dniem (data prawomocności), w celu

odzyskania nadpłaconej kwoty mają możliwość złożenia dyspozycji wraz z podaniem formy zwrotu (przelew na wskazany numer rachunku bankowego, przekaz pocztowy, potrącenie nadpłaconej kwoty z istniejącą zaległością).

Dyspozycję należy przestać pocztą na adres:[do uzupełnienia] lub drogą mailową na adres:[do uzupełnienia]. Zwracamy się z uprzejmą prośbą o wpisywanie w widocznym miejscu dyspozycji hasła „rabat”, co przyspieszy selekcję wpływającej poczty. Dla ułatwienia korespondencji, na stronie [do uzupełnienia] dostępny jest wzór formularza dyspozycji.”

B.5. dokonanie realizacji dyspozycji tj. zwrotu części prowizji i opłaty przygotowawczej, proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy pożyczki, w związku z jej wcześniejszą spłatą w całości - według zasad wskazanych w pkt I.B.1. - tym konsumentom, którzy w okresie od dnia 16 maja 2016 r. do uprawomocnienia się decyzji, spłacili pożyczkę w terminie wcześniejszym niż przewidziany w umowie i złożą dyspozycję, o której mowa w pkt I.B.4. Realizacji dyspozycji PROVIDENT POLSKA Spółka Akcyjna dokona, w terminie dwóch miesięcy od dnia złożenia dyspozycji, w formie wskazanej przez konsumenta w dyspozycji (przelew na wskazany numer rachunku bankowy, przekaz pocztowy, potrącenie nadpłaconej kwoty z istniejącą zaległością);

B.6. dokonanie zwrotu części prowizji i opłaty przygotowawczej, w stosunku do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy pożyczki w związku z jej wcześniejszą spłatą w całości lub w części - według zasad wskazanych w pkt I.B.1. i I.B.2. - konsumentom, którzy po dniu uprawomocnienia się decyzji spłacili pożyczkę w całości lub w części w terminie wcześniejszym niż przewidziany w umowie. Zwrotu Spółka dokona w terminie 5 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji;

B.7. weryfikacji - według zasad wskazanych w pkt I.B.1. - rozliczeń części prowizji i opłaty przygotowawczej, w stosunku do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy pożyczki w związku z jej wcześniejszą spłatą w całości dokonanych na rzecz konsumentów, którzy po dniu 16 maja 2016 r. spłacili pożyczkę w terminie wcześniejszym niż przewidziany w umowie, a następnie na skutek złożonej reklamacji otrzymali zwrot części prowizji i opłaty przygotowawczej w związku z jej wcześniejszą spłatą w całości, według zasad innych niż wskazane w pkt I.B.1. Weryfikacji oraz zwrotu kwot wynikających z tej weryfikacji PROVIDENT POLSKA Spółka Akcyjna dokona w terminie 5 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji;

C. W celu usunięcia skutków zarzucanych naruszeń - opublikowanie na stronie internetowej PROVIDENT POLSKA Spółka Akcyjna oświadczenia o treści:

„Provident Polska S.A. zawiadamia o decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nr RWR 3/2021 z dnia 9 lipca 2021 r., w której uprawdopodobniono stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

1) niepełnym wykonywaniu obowiązków z art. 30 ustawy o kredycie konsumenckim tj. na niepodawaniu informacji o warunkach zmiany rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz o terminie wypłaty kredytu. Ww. praktyki zostały zaniechane a Provident Polska S.A. został zobowiązany do usunięcia skutków stosowania tych praktyk;

2) nieobniżaniu w przypadku przedterminowej częściowej lub całkowitej spłaty kredytu konsumenckiego całkowitego kosztu kredytu o koszty prowizji i opłaty przygotowawczej, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, co jest niezgodne z art. 49 ust. 1 i 2 ustawy o kredycie konsumenckim oraz może godzić w zbiorowe interesy konsumentów. Decyzja Prezesa UOKiK nr RWR 3/2021 z dnia 9 lipca 2021 r. dostępna jest pod adresem www.uokik.gov.pl”

w następujący sposób:

[1] czarną czcionką (kod szesnastkowy RGB #000000) ARIAL na białym tle (kod szesnastkowy RGB #ffffff),

[2] tekst powyższego oświadczenia wyjustowany,

[3] czcionką pogrubioną (bold) fragment: „*Provident Polska S.A. zawiadamia o decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nr RWR 3/2021 z dnia 9 lipca 2021 r., w której uprawdopodobniono stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów*”,

[4] w górnej części strony głównej domeny www.provident.pl i na każdej innej stronie internetowej przedsiębiorcy zastępującej tę stronę w przyszłości, bez możliwości zamknięcia informacji przez użytkownika; oświadczenie ma być widoczne przez cały czas, gdy użytkownik jest na stronie (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera),

[5] czcionka powinna odpowiadać wielkości czcionki zwyczajowo używanej na ww. stronie internetowej, tekst umieszczony w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona oświadczeniem, o którym mowa w niniejszym punkcie, z uwzględnieniem marginesu 2,5 cm z każdej strony,

[6] fragment: „Decyzja Prezesa UOKiK nr RWR 3/2021 z dnia 9 lipca 2021 r.” będzie stanowić hiperłącze prowadzące do strony internetowej: https://decyzje.uokik.gov.pl/bp/dec_prez.nsf;

[7] oświadczenie zostanie opublikowane w ciągu 7 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji;

[8] oświadczenie będzie utrzymywane na przedmiotowej stronie internetowej przez okres dwóch miesięcy.

Przy czym na urządzeniach mobilnych komunikat pojawi się w następującej wersji:

„*Provident Polska S.A. zawiadamia o decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nr RWR 3/2021 z dnia 9 lipca 2021 r., w której uprawdopodobniono stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów ROZWIŃ*>> (cała pozostała treść komunikatu).”

nakłada obowiązek wykonania tego zobowiązania przez PROVIDENT POLSKA Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie w powyżej określonych terminach.

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **nakłada na PROVIDENT POLSKA Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, obowiązek złożenia sprawozdania z wykonania przyjętego zobowiązania, nałożonego w punkcie I sentencji decyzji, poprzez przedłożenie w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji:**

1) wszystkich obowiązujących wzorców umów, w których wprowadzono postanowienie dotyczące zwrotu części kosztów w przypadku wcześniejszej częściowej lub całkowitej spłaty pożyczki, o którym mowa w pkt I.B.3.a. sentencji decyzji, wraz z podaniem daty ich wprowadzenia do obrotu prawnego;

2) sprawozdania dotyczącego aneksowania umów, będących w obrocie prawnym, o którym mowa w pkt I.A.2. i I.B.3.b. sentencji decyzji, ze wskazaniem:

- liczby wystanych/doręczonych propozycji aneksów oraz podanie formy, w jakiej propozycje aneksów zostały doręczone,

- daty wystania/doręczenia propozycji aneksów;

3) sprawozdania dotyczącego dokonanych konsumentom zwrotów z tytułu wcześniejszej spłaty pożyczki, ze wskazaniem:

- liczby przekazanych konsumentom pism, o których mowa w pkt I.B.4. sentencji decyzji, dotyczących ww. zwrotów,

- liczby konsumentów, którzy wystąpili o zwrot po otrzymaniu ww. pisma,

- liczby konsumentów, którzy nie otrzymali ww. pisma a wystąpili o zwrot,

- wykazu wysokości zwróconych kwot z rozbiciem na rodzaj umowy,

- formy, w jakiej dokonano zwrotu,

4) zrzutów ekranu ze strony internetowej PROVIDENT POLSKA Spółka Akcyjna z pierwszego i ostatniego dnia utrzymywania na tej stronie oświadczenia, o którym mowa w pkt I.C sentencji decyzji.

III. Na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 ze zm.) w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **umarza jako bezprzedmiotowe**, postępowanie w sprawie stosowania przez **PROVIDENT POLSKA Spółka Akcyjna** z siedzibą w Warszawie, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 275), polegającej na niepodawaniu w umowach zawieranych z konsumentami, z wykorzystaniem wzorca umowy p.n. „Umowa pożyczki” (internetowa) informacji o organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów, o której mowa w art. 30 ust. 1 pkt 21 ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2019 r., poz. 1083).

UZASADNIENIE

W dniu 7 czerwca 2017 r., postanowieniem Nr RWR-39/2017, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK, Prezes Urzędu), w oparciu o własny monitoring i obserwację działań podejmowanych przez podmioty działające na rynku finansowym, m.in. w zakresie treści wzorców umów, wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy w związku z działalnością prowadzoną przez PROVIDENT POLSKA Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie (dalej: Spółka, PROVIDENT), nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Przeprowadzona analiza materiału dowodowego, zebranego w trakcie ww. postępowania wyjaśniającego, pozwoliła Prezesowi UOKiK stwierdzić, że Spółka może stosować praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów.

Mając powyższe na uwadze - postanowieniem Nr RWR-8/2019 z dnia 14 lutego 2019 r. - Prezes UOKiK wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Spółkę **praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów**, określonych w:

1. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegających na niepodawaniu w umowach zawieranych z konsumentami, z wykorzystaniem wzorców umów, informacji, o których mowa w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2018 r., poz. 993, dalej: UKK) tj.:

a) wzorzec umowy p.n. „Umowa pożyczki pieniężnej” (pożyczka tygodniowa w gotówce, pożyczka miesięczna na konto, pożyczka miesięczna w gotówce)

– informacji o warunkach zmiany rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 11 tej ustawy,

b) wzorzec umowy p.n. „Umowa pożyczki” (internetowa)

– informacji o warunkach zmiany rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 11 tej ustawy,

– informacji o organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 21 tej ustawy,

c) wzorzec umowy p.n. „Umowa pożyczki pieniężnej” (brokerska)

– informacji o terminie wypłaty kredytu, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 5 tej ustawy,

– informacji o warunkach zmiany rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 11 tej ustawy,

2. art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez nieobniżanie całkowitego kosztu pożyczki, w przypadku przedterminowej spłaty części lub całej kwoty

pożyczki, o koszty prowizji i opłaty przygotowawczej, które dotyczą okresu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy („Umowa pożyczki pieniężnej” (pożyczka tygodniowa w gotówce, pożyczka miesięczna na konto, pożyczka miesięczna w gotówce) oraz „Umowa pożyczki” (brokerska)), co może być niezgodne z art. 49 ust. 1 i ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim.

Natomiast - postanowieniem Nr RWR 9/2019 dnia 14 lutego 2019 r. - Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów przedmiotowego postępowania materiał dowodowy zebrany w trakcie postępowania wyjaśniającego (sygn. akt: RWR-403-4/17/JM), tj.:

- pismo PROVIDENT POLSKA S.A. z siedzibą w Warszawie z dnia 4 lipca 2017 r. wraz w załącznikami,
 - pismo Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 7 czerwca 2017 r.
- Jednocześnie Prezes UOKiK wezwał PROVIDENT do ustosunkowania się do przedstawionych zarzutów.

1) W piśmie z dnia 7 marca 2019 r. Spółka przedstawiła swoje stanowisko, dotyczące kwestionowanych praktyk, wskazując iż cyt.: „(...) obecnie Spółka nie stosuje już we wzorach umów pożyczek zakwestionowanych przez Państwa postanowień odnoszących się do odsetek od przeterminowanego zadłużenia (Spółka przestała korzystać z nich lipcu 2018 roku). Ponadto, w celu dostosowania się do sugestii tut. Urzędu wynikających w komentowanym zakresie z pkt 1 Postanowienia, Spółka postanowiła niezwłocznie wprowadzić zmianę do zapisów wszystkich wzorów umowy pożyczki odnoszących się do odsetek od przeterminowanego zadłużenia zastępując dotychczasowe określenie wysokości odsetek za opóźnienie następującym zapisem: „W przypadku niespłacenia wymagalnej kwoty raty pożyczki w Terminie spłaty raty pożyczki lub spłacenia jej w niepełnej wysokości, Pożyczkodawca może naliczyć odsetki od przeterminowanego zadłużenia, tj. odsetki za opóźnienie od zaległej Kwoty brutto pożyczki („Odsetki za opóźnienie”) w wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 §2¹ kodeksu cywilnego. Maksymalne odsetki za opóźnienie na dzień zawarcia Umowy wynoszą 14% w skali roku. Wysokość Odsetek za opóźnienie zmienia się automatycznie wraz ze zmianą wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 §2¹ kodeksu cywilnego. Ich nowa wysokość zostanie podana Klientowi za pomocą odnośnika do Strony Internetowej przesłanego na adres e-mail podany przez Klienta oraz udostępniona poprzez Konto Klienta”, przy czym we wzorcach umowy pożyczki w innych kanałach sprzedaży niż Internet, zamiast podanego w ostatnim zdaniu powyżej sposobu przekazania informacji o zmianie zostanie podane, że Klient zostanie poinformowany o zmianie wysokości odsetek za opóźnienie na piśmie.” Jednocześnie Spółka podała - w odniesieniu do zarzutu braku informacji o terminie wypłaty pożyczki - że we wzorcu umowy znajduje się postanowienie, zgodnie z którym „(...) wydanie Całkowitej kwoty pożyczki zależne jest od dyspozycji Klienta, a więc tym samym zapis ten określa również termin wydania pożyczki jako zależny od dyspozycji Klienta.” Ponadto Spółka podała, że informacja o organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów znajduje się w § 10 pkt 4 wzorca umowy p.n. „Umowa pożyczki” (internetowa). W odniesieniu do zarzutu, związanego z naruszeniem art. 49 UKK, Spółka wskazała, że cyt.: „(...) *prowizja, jak i opłata przygotowawcza mają zatem charakter jednorazowy, a dotyczą one fazy związanej z zawarciem umowy pożyczki. Z tego względu (...) pomimo przedterminowej spłaty całości lub części pożyczki, nie powinny one podlegać obniżeniu, gdyż nie dotyczą one okresu po przedterminowej spłacie pożyczki nie przypadają one na ten okres.*”

2) Spółka w ww. piśmie wystąpiła również o zawieszenie postępowania powołując się na wniesiony przez Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie do Trybunatu Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) wniosek z pytaniem prejudycjalnym w zakresie, mającym znaczenie dla przedstawionego przez Prezesa UOKiK i Rzecznika Finansowego stanowiska dotyczącego art. 49 ust. 1 UKK. Postanowieniem nr RWR 29/2019 z dnia 6 maja 2019 r. Prezesa Urzędu odmówił zawieszenia postępowania.

3) Pismem z dnia 20 listopada 2019 r. oraz 2 marca 2020 r. PROVIDENT wystąpił o wydanie decyzji w trybie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej: uokik), przedstawiając zobowiązanie do podjęcia konkretnych, wskazanych w ww. pismach działań, mających na celu zaniechanie stosowanej praktyki oraz usunięcie jej skutków. Natomiast pismem z dnia 23 marca 2020 r. Spółka wystąpiła o zawieszenie postępowania w związku z pandemią COVID-19. Postanowieniem RWR 17/2020 z dnia 15 kwietnia 2020 r. Prezes odmówił zawieszenia postępowania.

4) Dnia 5 sierpnia 2020 r. w siedzibie Delegatury UOKiK we Wrocławiu, w trakcie spotkania z przedstawicielami PROVIDENTA, omówiono stan faktyczny sprawy oraz wskazano na zagadnienia - dotyczące zobowiązania - związane z metodą rozliczania kosztów w przypadku wcześniejszej spłaty pożyczki, które wymagają uszczegółowienia. Przedstawiciele Spółki podtrzymali swój wniosek o wydanie decyzji w trybie art. 28 uokik. Projekt zobowiązania, uwzględniający kwestie omawiane na ww. spotkaniu, został przedstawiony w dniu 14 sierpnia 2020 r. Ostatecznie, w pismach z 8 lutego 2021 r. i 24 czerwca 2021 r., PROVIDENT przedstawił zobowiązanie o następującej treści cyt.:

„W celu zaprzestania wskazanych praktyk lub usunięcia ich skutków PROVIDENT Polska S.A. zobowiązuje się do podjęcia następujących działań:

I.

Ad 1 postanowienia o wszczęciu postępowania nr RWR-8/2019

W celu usunięcia skutków zarzucanej praktyki:

1) zaproponowanie konsumentom, którzy w dniu uprawomocnienia się decyzji będą mieć obowiązujące umowy, zmian, poprzez wprowadzenie do tych umów:

a) w „Umowach pożyczki pieniężnej” (pożyczka tygodniowa w gotówce, pożyczka miesięczna na konto, pożyczka miesięczna w gotówce) oraz w „Umowach pożyczki pieniężnej” (brokerskich): w miejsce postanowienia wskazanego w pkt 1. a), i c tiret drugie) postanowienia o treści:

„Pożyczkodawca może naliczyć odsetki od przeterminowanego zadłużenia, tj. odsetki za opóźnienie w spłacie Kwoty brutto pożyczki („Odsetki za opóźnienie”) obliczone według stopy procentowej stanowiącej w stosunku rocznym kwotę równą kwocie maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 par. 2(1) Kodeksu cywilnego. Maksymalne odsetki za opóźnienie na dzień zawarcia Umowy wynoszą 11,20% w skali roku. Wysokość Odsetek za opóźnienie zmienia się automatycznie wraz ze zmianą wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art 481 par. 2(1) Kodeksu cywilnego”;

b) w „Umowach pożyczki” (internetowych): w miejsce postanowienia wskazanego w pkt 1. b tiret pierwsze) postanowienia o treści:

„W przypadku niespłacenia wymagalnej kwoty raty pożyczki w Terminie spłaty raty pożyczki lub spłacenia jej w niepełnej wysokości, Pożyczkodawca może naliczyć odsetki od przeterminowanego zadłużenia, tj. odsetki za opóźnienie od zaległej Kwoty brutto pożyczki („Odsetki za opóźnienie”) w wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 par. 2(1) kodeksu cywilnego. Maksymalne odsetki za opóźnienie na dzień zawarcia Umowy wynoszą 11,20% w skali roku. Wysokość Odsetek za opóźnienie zmienia się automatycznie wraz ze zmianą wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 par.2⁽¹⁾ Kodeksu cywilnego. Ich nowa wysokość zostanie podana Klientowi za pomocą odnośnika do Strony Internetowej przesłanego na adres e-mail podany przez Klienta oraz udostępniona poprzez Konto Klienta”.

c) w „Umowach pożyczki pieniężnej” (brokerskich) w miejsce postanowienia wskazanego w pkt 1. c tiret pierwsze) postanowienia o treści:

„Prowizja za udzielenie pożyczki (poz. B), opłata przygotowawcza (poz. C) są wymagalne w chwili wydania Klientowi Całkowitej kwoty pożyczki, tj. są należne w chwili wydania albo przelewu Całkowitej kwoty pożyczki tj. najpóźniej dwa dni od dnia zawarcia umowy.”

2) dostarczenie propozycji aneksów do ww. umów Provident Polska S.A. dokona w terminie 6 tygodni od dnia uprawomocnienia się decyzji za pośrednictwem doradców klienta Provident Polska S.A. lub listem zwykłym wysłanym dwukrotnie (w odstępie tygodniowym), lub dwukrotnie drogą mailową (w odstępie tygodniowym).

3) poinformowanie konsumentów o wydanej decyzji poprzez publikację, na stronach internetowych Provident Polska S.A. oświadczenia o treści i w formie wskazanej w pkt III

II.

Ad 2 postanowienia o wszczęciu postępowania nr RWR-8/2019

1) W celu zaniechania zarzucanej praktyki oraz usunięcia jej skutków:

a) wprowadzenie w terminie 4 miesiące od dnia uprawomocnienia się decyzji zasady obniżania - według metody liniowej - całkowitego kosztu pożyczki w przypadku **przedterminowej całkowitej spłaty** kwoty pożyczki, o koszty prowizji i opłaty przygotowawczej, które dotyczą okresu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy;

b) wprowadzenie w terminie 4 miesiące od dnia uprawomocnienia się decyzji zasady obniżania całkowitego kosztu pożyczki w przypadku **przedterminowej częściowej spłaty** kwoty pożyczki, o koszty prowizji i opłaty przygotowawczej, które dotyczą okresu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy, dokonywanego po zakończeniu umowy, według metody liniowej, jako podstawę do rozliczenia przyjmując kwotę nadpłaty netto (tj. po obniżeniu łącznej kwoty nadpłat o łączną kwotę niedopłat);

c) wprowadzenie do obrotu konsumenckiego zasad, o których mowa w pkt a) i b) (powyżej) nastąpi poprzez:

i) wprowadzenie - w ciągu 6 tygodni od dnia uprawomocnienia się decyzji - do obrotu we wszystkich obowiązujących w Spółce wzorcach umownych zawierającego postanowienie o treści:

„Prowizja za udzielenie pożyczki jest pobierana z tytułu udzielenia pożyczki, a Opłata przygotowawcza jest pobierana przez Pożyczkodawcę z tytułu czynności zawarcia Umowy. Prowizja za udzielenie pożyczki i Opłata przygotowawcza ulegają obniżeniu w razie wcześniejszej spłaty pożyczki w całości lub w części. Obniżenie powyższych opłat nastąpi według metody liniowej. W przypadku wcześniejszej całkowitej spłaty pożyczki Prowizja za udzielenie pożyczki i Opłata przygotowawcza ulegają obniżeniu proporcjonalnie o koszty, które dotyczą okresu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy. W przypadku częściowej wcześniejszej spłaty pożyczki jako podstawę do obniżenia Prowizji za udzielenie pożyczki i Opłaty przygotowawczej przyjmuje się kwotę nadpłaty netto tj. łączną kwotę nadpłat pomniejszoną o łączną kwotę niedopłat. Rozliczenie nastąpi po dokonaniu całkowitej spłaty kredytu”;

albo (w zależności od opłat pobieranych na podstawie konkretnej umowy)

„Prowizja za udzielenie pożyczki ulega obniżeniu w razie wcześniejszej spłaty pożyczki w całości lub w części. Obniżenie powyższej opłaty nastąpi według metody liniowej. W przypadku wcześniejszej całkowitej spłaty pożyczki Prowizja za udzielenie pożyczki ulega obniżeniu proporcjonalnie o koszty, które dotyczą okresu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy. W przypadku częściowej wcześniejszej spłaty pożyczki jako podstawę do obniżenia Prowizji za udzielenie pożyczki przyjmuje się kwotę nadpłaty netto tj. łączną kwotę nadpłat pomniejszoną o łączną kwotę niedopłat. Rozliczenie nastąpi po dokonaniu całkowitej spłaty kredytu”;

ii) zaproponowanie - w ciągu 6 tygodni od dnia uprawomocnienia się decyzji - konsumentom, którzy w dniu uprawomocnienia się decyzji będą mieli obowiązujące umowy zawarcia aneksów do tych umów wprowadzających do ich treści postanowienia o treści wskazanej w pkt ii) (w zależności od opłat pobieranych na podstawie konkretnej umowy). Propozycje aneksów do umów zostaną dostarczone za pośrednictwem doradców klienta Provident Polska S.A. lub listem zwykłym wysłanym dwukrotnie a w przypadku umów zawartych drogą internetową (w odstępie tygodniowym), dwukrotnie drogą mailową (w odstępie tygodniowym);

2) poinformowanie konsumentów o wydanej decyzji poprzez publikację, na stronach internetowych Provident Polska S.A. oświadczenia o treści i w formie wskazanej w pkt III.

3) przekazanie pisma za pośrednictwem doradców klienta Provident Polska S.A. albo listem zwykłym wysłanym dwukrotnie (w odstępie nie dłuższym niż jeden miesiąc) lub dwukrotnie drogą mailową (w odstępie nie dłuższym niż dwa tygodnie) - w terminie 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji - każdemu konsumentowi, który w okresie od 16 maja 2016 r. do dnia uprawomocnienia się decyzji przed terminem dokonał całkowitej spłaty kwoty pożyczki, zawierającego następującą informację:

W dniuPrezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał decyzję nr, w której uprawdopodobnił stosowanie przez Provident Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na nieobniżaniu w przypadku przedterminowej częściowej lub całkowitej spłaty kredytu konsumenckiego całkowitego kosztu kredytu o koszty prowizji i opłaty przygotowawczej, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, co jest niezgodne z art. 49 ust. 1 i 2 ustawy o kredycie konsumenckim oraz może godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Jednocześnie uprzejmie informujemy, że Klienci, którzy dokonali wcześniejszej całkowitej spłaty pożyczki między dniem 16 maja 2016r. a dniem (data prawomocności), w celu odzyskania nadpłaconej kwoty mają możliwość złożenia dyspozycji wraz podaniem formy zwrotu (przelew na wskazany numer rachunku bankowego, przekaz pocztowy, potrącenie nadpłaconej kwoty z istniejącą zaległością).

Dyspozycję należy przestać pocztą na adres:[do uzupełnienia]lub drogą mailową na adres:[do uzupełnienia]. Zwracamy się z uprzejmą prośbą o wpisywanie w widocznym miejscu dyspozycji hasła „rabat”, co przyspieszy selekcję wpływającej poczty. Dla ułatwienia korespondencji, na stronie [do uzupełnienia] dostępny jest wzór formularza dyspozycji.”;

4) dokonanie realizacji dyspozycji tj. zwrotu części prowizji i opłaty przygotowawczej, proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy pożyczki, w związku z jej wcześniejszą spłatą w całości - według zasad wskazanych w pkt II.1 a) - tym konsumentom, którzy w okresie od dnia 16 maja 2016 r. do dnia uprawomocnienia się decyzji, spłacili pożyczkę w terminie wcześniejszym niż przewidziany w umowie i złożą dyspozycję, o której mowa w pkt II.3 i w pkt III. Realizacji dyspozycji Provident Polska S.A. dokona, w terminie dwóch miesięcy od dnia złożenia dyspozycji, w formie wskazanej przez konsumenta w dyspozycji (przelew na wskazany numer rachunku bankowy, przekaz pocztowy, potrącenie nadpłaconej kwoty z istniejącą zaległością);

5) dokonanie zwrotu części prowizji i opłaty przygotowawczej, w stosunku do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy pożyczki w związku z jej wcześniejszą spłatą w całości lub w części - według zasad wskazanych w pkt II.1 a) i b) - konsumentom, którzy po dniu uprawomocnienia się decyzji spłacili pożyczkę w całości lub w części w terminie wcześniejszym niż przewidziany w umowie. Zwrotu Spółka dokona w terminie 5 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji;

6) weryfikacji - według zasad wskazanych w pkt II.1 a) - rozliczeń części prowizji i opłaty przygotowawczej, w stosunku do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy

pożyczki w związku z jej wcześniejszą spłatą w całości dokonanych na rzecz konsumentów, którzy po dniu 16 maja 2016r. spłacili pożyczkę w terminie wcześniejszym niż przewidziany w umowie, a następnie na skutek złożonej reklamacji otrzymali zwrot części prowizji i opłaty przygotowawczej w związku z jej wcześniejszą spłatą w całości, według zasad innych niż wskazane w pkt II.1 a). Weryfikacji oraz zwrotu kwot wynikających z tej weryfikacji Provident Polska S.A. dokona w terminie 5 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji.

III. W celu usunięcia skutków zarzucanych praktyk opublikowanie na stronach internetowych Provident Polska S.A. oświadczenia o treści:

„Provident Polska S.A. zawiadamia o decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Nr RWR-... z dnia....., w której uprawdopodobniono stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

1)niepełnym wykonywaniu obowiązków z art. 30 ustawy o kredycie konsumenckim tj. na niepodawaniu informacji o warunkach zmiany rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz o terminie wypłaty kredytu. Ww. praktyki zostały zaniechane a Provident Polska S.A. został zobowiązany do usunięcia skutków stosowania tych praktyk;

2) nieobniżaniu w przypadku przedterminowej częściowej lub całkowitej spłaty kredytu konsumenckiego całkowitego kosztu kredytu o koszty prowizji i opłaty przygotowawczej, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, co jest niezgodne z art. 49 ust. 1 i 2 ustawy o kredycie konsumenckim oraz może godzić w zbiorowe interesy konsumentów. Decyzja Prezesa UOKiK nr z dniar. dostępna jest pod adresem www.uokik.gov.pl”

w następujący sposób:

[1] czarną czcionką (kod szesnastkowy RGB #000000) ARIAL na białym tle (kod szesnastkowy RGB #ffffff),

[2] tekst powyższego oświadczenia wyjustowany,

[3] czcionką pogrubioną (bold) fragment: *„Provident Polska S.A. zawiadamia o decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Nr RWR-... z dnia....., w której uprawdopodobniono stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów”*,

[4] w górnej części strony głównej domeny www.provident.pl i na każdej innej stronie internetowej przedsiębiorcy zastępującej tę stronę w przyszłości, bez możliwości zamknięcia informacji przez użytkownika; oświadczenie ma być widoczne przez cały czas, gdy użytkownik jest na stronie (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera),

[5] czcionka powinna odpowiadać wielkości czcionki zwyczajowo używanej na ww. stronie internetowej, tekst umieszczony w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona oświadczeniem, o którym mowa w niniejszym punkcie, z uwzględnieniem marginesu 2,5 cm z każdej strony,

[6] fragment: *„Decyzja Prezesa UOKiK nr”* będzie stanowić hipertęcze prowadzące do strony internetowej: https://decyzje.uokik.gov.pl/bp/dec_prez.nsf;

[7] oświadczenie zostanie opublikowane w ciągu 7 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji;

[8] oświadczenie będzie utrzymywane na przedmiotowej stronie internetowej przez okres dwóch miesięcy.

Przy czym na urządzeniach mobilnych komunikat pojawił się w następującej wersji:

Provident Polska S.A. zawiadamia o decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Nr RWR-... z dnia....., w której uprawdopodobniono stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów ROZWIŃ>> (cała pozostała treść komunikatu).”

Uzasadniając powyższe Spółka powołała się na analizę historii spłat jej klientów, z której

wynika, że **[tajemnica przedsiębiorstwa]**

Do wniosku o wydanie decyzji zobowiązującej Spółka dołączyła wzorce aneksów, które mają być doręczone konsumentom.

Dodatkowo Spółka podała, że cyt.: „(...) „weryfikacja”, o której mowa w pkt II.6 zobowiązania oznacza ponowne sprawdzenie reklamacji, które wpłynęły do Spółki w związku z wcześniejszą spłatą pożyczki, mające na celu ustalenie, czy konkretnemu konsumentowi został już wypłacony należny zwrot, czy jeszcze nie. **[tajemnica przedsiębiorstwa]** Zwrotu różnicy spółka dokona w terminie, 5 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji. Dlatego - zdaniem Spółki - cyt.: „(...) informowanie o możliwości złożenia dyspozycji również mogłoby wprowadzić konsumentów w błąd, zostanie im jednak wysłane pismo informujące o dokonanym zwrocie, w którym wyjaśniona będzie również podstawa rekalkulacji oraz zawarta będzie informacja o wydanej decyzji.”

5) Prezes UOKiK zawiadomił Spółkę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o możliwości zapoznania się z aktami sprawy (pismo z dnia 26 marca 2021 r.). Przedsiębiorca w wiadomości z dnia 19 kwietnia 2021 r. wskazał, iż nie zamierza korzystać z ww. uprawnień.

Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny:

1. Przedmiotem działalności Spółki, wpisanej do KRS pod nr 9389 oraz rejestru instytucji pożyczkowych, prowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego, pod numerem RIP000055, jest m.in. pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych; pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych; pozostałe formy udzielania kredytów. Od dnia 22 sierpnia 1996 r. Spółka prowadzi działalność w zakresie udzielania kredytów konsumenckich (pożyczek konsumenckich) w charakterze kredytodawcy, jako instytucja pożyczkowa Spółka prowadzi działalność od dnia 11 października 2015 r.
(dowód: karta 11-12, 62, 73, 202-209)

2. Jako kredytodawca Spółka współpracowała z następującymi pośrednikami kredytowymi:
[tajemnica przedsiębiorstwa]
Z dniem 21 kwietnia 2020 r. Spółka wycofała z oferty produkt pożyczki brokerskiej
[tajemnica przedsiębiorstwa]
(dowód: k. 11-12, 73, 202-209, 235)

3. PROVIDENT zawiera z konsumentami umowy pożyczki poza lokalami swojego przedsiębiorstwa (pożyczka dopasowana) oraz na odległość (pożyczki internetowe i brokerskie). Spółka, co do zasady, nie udziela pożyczek w swoich oddziałach. Pożyczkodawca prowadzi stronę internetową www.provident.pl. Spółka udziela konsumentom pożyczek pieniężnych, oferując następujące produkty:
1) pożyczka dopasowana - wzorzec umowy p.n. „Umowa pożyczki pieniężnej” (pożyczka tygodniowa w gotówce, pożyczka miesięczna na konto, pożyczka miesięczna w gotówce) obowiązujący od dnia 2 marca 2016 r., dalej: Umowa pożyczki
2) pożyczka samoobsługowa - wzorzec umowy p.n. „Umowa pożyczki” (internetowa) obowiązujący od dnia 26 listopada 2015 r., dalej: Umowa internetowa,
3) pożyczka brokerska - wzorzec umowy p.n. „Umowa pożyczki pieniężnej” (brokerska) obowiązujący od dnia 10 marca 2016 r. do dnia 21 kwietnia 2020 r. , w zależności od wyboru konsumenta wypłacana i spłacana gotówką lub przelewem, dalej: Umowa brokerska.
(dowód: k. 13-15, 35-48, 78)

4. W stosowanych wzorcach umów zawarte zostały następujące postanowienia:
a) pkt. 11 Umowy brokerskiej „Pożyczkodawca może naliczyć odsetki od przeterminowanego

zadłużenia, tj. odsetki za opóźnienie od zaległej Kwoty brutto pożyczki („Odsetki za opóźnienie”) w wysokości ostatniej aktualnej Rocznej stopy oprocentowania pożyczki (poz.D) powiększonej o 4 punkty procentowe (Roczna stopa oprocentowania + 4 %) jednak nie wyższych niż wysokość maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2¹ Kodeksu cywilnego.”

- b) § 5 pkt 7 Umowy internetowej „W przypadku niespłacenia wymaganej kwoty raty w Terminie spłaty raty pożyczki lub spłacenia jej w niepełnej wysokości, Pożyczkodawca będzie naliczać dziennie odsetki od przeterminowanego zadłużenia (odsetki za opóźnienie) obliczone według stopy procentowej stanowiącej w stosunku rocznym kwotę równą kwocie odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2¹ Kodeksu cywilnego.”
- c) pkt 11 Umowy pożyczki „Pożyczkodawca może naliczyć odsetki od przeterminowanego zadłużenia, tj. odsetki za opóźnienie od zaległej Kwoty brutto pożyczki („Odsetki za opóźnienie”) w wysokości ostatniej aktualnej Rocznej stopy oprocentowania pożyczki (poz.E) powiększonej o 4 punkty procentowe (Roczna stopa oprocentowania + 4 %) jednak nie wyższych niż wysokość maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2¹ Kodeksu cywilnego.”

W postanowieniach nie zamieszczono informacji, kiedy wysokość oprocentowania może ulec zmianie.

(dowód: k. 35-61, 142-144)

5. Zgodnie z treścią pkt 4 Umowy brokerskiej „Pożyczkodawca, o ile zaakceptuje warunki pożyczki udostępnia Klientowi część Kwoty brutto pożyczki (poz. E) równą Całkowitej kwocie pożyczki (poz. A) jednorazowo, przelewem na wskazane przez Klienta rachunek/rachunki bankowe zgodnie z dyspozycją Klienta zadeklarowaną we wniosku o pożyczkę (...)”. We wzorcu tym brak było jednak informacji dotyczącej terminu wypłaty pożyczki.

(dowód: k. 35-37)

6. Spółka zastrzegła obniżenie całkowitego kosztu pożyczki, wyłączając z obniżenia opłatę przygotowawczą i prowizję. We wzorcach umów znajdują się postanowienia o treści:

- a) pkt 18 Umowy brokerskiej „Klient może spłacić, w całości lub w części pożyczkę, w każdym czasie przed terminem (wskazanym w Pierwotnym harmonogramie) ustalonym w Umowie bez względu na to, czy uprzedził Pożyczkodawcę o zamiarze dokonania takiej spłaty. W razie przedterminowej spłaty całości pożyczki Klientowi przysługuje prawo do pomniejszenia Całkowitego kosztu pożyczki o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania Umowy, chociażby Klient poniósł je przed spłatą. Całkowity koszt pożyczki obejmuje Prowizję za udzielenie pożyczki, Opłatę przygotowawczą, oraz Łączną kwotę odsetek (określone odpowiednio w pozycji B,C oraz D). Prowizja za udzielenie pożyczki i Opłata przygotowawcza są pobierane przez Pożyczkodawcę z tytułu zawarcia Umowy i dlatego nie ulegają obniżeniu w razie wcześniejszej spłaty pożyczki, w całości lub w części, natomiast obniżeniu takiemu podlega Łączna kwota odsetek. (...).”
- b) pkt 19 Umowy pożyczki „Klient może spłacić, w całości lub w części pożyczkę, w każdym czasie przed terminem (...) bez względu na to, czy uprzedził Pożyczkodawcę o zamiarze dokonania takiej spłaty. W razie przedterminowej spłaty całości pożyczki Klientowi przysługuje prawo do pomniejszenia Całkowitego kosztu pożyczki o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania Umowy, chociażby Klient poniósł je przed spłatą. Całkowity koszt pożyczki obejmuje Prowizję za udzielenie pożyczki, Opłatę przygotowawczą, Opłatę za Elastyczny Plan Spłat oraz Łączną kwotę odsetek (określone odpowiednio w pozycji B,C,D oraz E). Prowizja za udzielenie pożyczki jest pobierana z tytułu udzielenia pożyczki, a Opłata przygotowawcza jest pobierana przez Pożyczkodawcę z tytułu czynności zawarcia Umowy i dlatego nie ulegają obniżeniu w razie wcześniejszej spłaty pożyczki, w całości lub w części, natomiast obniżeniu takiemu podlega Opłata za Elastyczny Plan Spłat oraz Łączna kwota odsetek.”

(dowód: k. 35-48)

7. W toku niniejszego postępowania Spółka dokonała zmiany treści postanowień wzorców umów odnoszących się do wysokości odsetek od przeterminowanego zadłużenia, dodając informacje, w jakiej sytuacji wysokość ta ulegnie zmianie tj.:

- z dniem 12 czerwca 2019 r. postanowienie pkt 11 Umowy pożyczki otrzymało brzmienie: „Pożyczkodawca może naliczyć odsetki od przeterminowanego zadłużenia, tj. odsetki za opóźnienie od zaległej Kwoty brutto pożyczki („Odsetki za opóźnienie”) obliczone według stopy procentowej równej aktualnej wysokości stopy maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2¹ Kodeksu cywilnego. Na dzień zawarcia Umowy stopa Odsetek za opóźnienie obliczonych na zasadach określonych powyżej wynosi 14% rocznie. Wysokość Odsetek za opóźnienie zmienia się automatycznie ze zmianą wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2¹ Kodeksu cywilnego i jest im zawsze równa. Ich nowa wysokość zostanie podana w drodze zawiadomienia wysłanego na piśmie, pocztą elektroniczną lub telefonicznie przez SMS.”

- z dniem 19 czerwca 2019 r. postanowienie § 5 ust. 7 Umowy internetowej otrzymało brzmienie: „Pożyczkodawca może naliczyć odsetki od przeterminowanego zadłużenia, tj. odsetki za opóźnienie od zaległej Kwoty brutto pożyczki („Odsetki za opóźnienie”) obliczone według stopy procentowej równej aktualnej wysokości stopy maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2¹ Kodeksu cywilnego. Maksymalne odsetki za opóźnienie na dzień zawarcia Umowy wynoszą 14% w skali roku. Wysokość Odsetek za opóźnienie zmienia się automatycznie ze zmianą wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2¹ Kodeksu cywilnego i jest im zawsze równa. Ich nowa wysokość zostanie podana Klientowi za pomocą odnośnika do Strony Internetowej przesłanego na adres e-mail oraz udostępniona poprzez Konto Klienta. (...)”

- z dniem 12 czerwca 2019 r. postanowienie pkt. 11 Umowy brokerskiej otrzymało brzmienie: „W przypadku opisanym w pkt 12, Pożyczkodawca może naliczyć odsetki od przeterminowanego zadłużenia, tj. odsetki za opóźnienie od zaległej Kwoty brutto pożyczki („Odsetki za opóźnienie”) obliczone według stopy procentowej równej aktualnej wysokości stopy maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2¹ Kodeksu cywilnego. Na dzień zawarcia Umowy stopa Odsetek za opóźnienie obliczonych na zasadach określonych powyżej wynosi 14% rocznie. Wysokość Odsetek za opóźnienie zmienia się automatycznie ze zmianą wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2¹ Kodeksu cywilnego i jest im zawsze równa. Ich nowa wysokość zostanie podana w drodze zawiadomienia wysłanego na piśmie, pocztą elektroniczną lub telefonicznie przez SMS.”

Informacja o terminie wypłaty kredytu zamieszczona w Umowie brokerskiej została zmieniona z dniem 15 grudnia 2019 r. tj. Spółka wycofała się z formy wypłaty pożyczki i jej spłaty w formie przelewu, pozostawiając jedynie formę gotówkową. Natomiast z dniem 21 kwietnia 2020 r. Umowa brokerska została całkowicie wycofana z obrotu.

(dowód: k. 65, 79, 102-105, 138-141, 163-166, 235, 355)

8. W §10 pkt 4 Umowy internetowej znajduje się informacja, że organem właściwym w sprawach ochrony konsumentów jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie.

(dowód: k. 40, 63)

9. Na dzień 11 września 2020 r. obowiązują jeszcze umowy zawarte według wzorców z wadliwymi postanowieniami tj. w obrocie prawnym pozostaje [tajemnica przedsiębiorstwa]
(dowód: k. 355)

Mając na względzie powyższe ustalenia faktyczne, Prezes UOKiK zważył, co następuje:

I. Interes publiczny.

Prezes UOKiK, zgodnie z art. 1 ust. 1 uokik, podejmuje się ochrony interesów konsumentów wyłącznie w interesie publicznym. Interes publiczny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów może mieć miejsce wtedy, gdy daną praktyką przedsiębiorcy może być dotknięty każdy konsument w analogicznych okolicznościach¹.

Niniejsze postępowanie dotyczy możliwości naruszania przez Spółkę przepisów UKK. Przedsiębiorca oferuje swoje usługi powszechnie na obszarze całego kraju, a umowy zawiera z konsumentami na odległość, za pośrednictwem strony internetowej lub poza lokalami swojego przedsiębiorstwa. Praktyki stosowane przez PROVIDENT nie dotyczą jedynie interesów indywidualnych konsumentów, lecz dotyczyć mogą każdego, kto skorzystał lub może skorzystać z jego oferty udzielenia pożyczki. Oznacza to *de facto*, że przedmiotowe praktyki mogły dotyczyć nieokreślonego z góry kręgu adresatów, a zatem mogły naruszać zbiorowy interes konsumentów. Uznać wobec tego należy, iż niniejsze postępowanie prowadzone jest w interesie publicznym.

II. Przepis art. 24 ust. 1 uokik stanowi, iż „Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.”, natomiast art. 24 ust. 2 określa, iż „Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami zachowanie przedsiębiorcy, w szczególności: (...) 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji (...)”.

W związku z powyższym, dla uznania zachowania przedsiębiorcy za niezgodne z zawartym w uokik zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów należy wykazać, że spełnione zostały kumulatywnie trzy następujące przesłanki:

- a) oceniane zachowanie musi być podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą, w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- b) zachowanie to jest bezprawne,
- c) zachowanie to narusza zbiorowy interes konsumentów, tj. godzi w zbiorowy interes konsumentów.

Ad a) Status przedsiębiorcy.

Zgodnie z art. 4 pkt 1 uokik pod pojęciem przedsiębiorcy rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2021 r. poz. 162). W myśl zaś art. 4 ust. 1 ustawy Prawo przedsiębiorców, przedsiębiorcą jest osoba prawna (...) wykonująca działalność gospodarczą.

W przedmiotowej sprawie strona postępowania jest przedsiębiorcą, prowadzącym we własnym imieniu działalność gospodarczą w formie spółki akcyjnej, będąc osobą prawną, wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 9389. Tym samym PROVIDENT przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlega rygorom określonym w uokik, a jego działania mogą być poddane ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Ad b) Bezprawność działań przedsiębiorcy.

Bezprawność w rozumieniu art. 24 ust. 1 uokik polega na zachowaniu przedsiębiorcy - w postaci działania, jak również zaniechania - które jest sprzeczne z powszechnie obowiązującym porządkiem prawnym lub dobrymi obyczajami. Bezprawność jest przy tym obiektywnym czynnikiem, a więc niezależna jest od winy i jej stopnia, jak również bez znaczenia jest świadomość przedsiębiorcy istnienia naruszeń lub wystąpienia szkody.

¹Por. wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 stycznia 2009 r., sygn. akt XVII Ama 26/08.

Jako „sprzeczne z prawem” należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym.

Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego.

1. Uprawdopodobnienie bezprawności w zakresie praktyk opisanych w pkt I.1 sentencji decyzji

Art. 24 ust. 2 uokik zawiera przykładowe wyliczenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wśród których znajduje się naruszanie przez przedsiębiorcę obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji (art. 24 ust. 2 pkt 2 uokik). W niniejszej sprawie zarzucana Spółce praktyka, polegająca na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, dotyczy niewypełnienia obowiązków ustawowych nałożonych na przedsiębiorcę przez UKK.

Zgodnie z art. 29 ust. 1 i 3 UKK, umowa o kredyt konsumencki powinna być sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały oraz zawarta w formie pisemnej, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę. W art. 30 ust. 1 tej ustawy, w sposób taksatywny, zostały wymienione informacje, jakie powinny być ujęte w umowie kredytu zawieranej z konsumentem. Wymogi zawarte w ww. przepisach prawnych mają również zastosowanie do umów pożyczek (art. 3 ust. 2 pkt 1 UKK).

W niniejszej sprawie PROVIDENT mógł nie wypełniać nałożonego na niego w art. 30 ust. 1 UKK obowiązku poprzez niezamieszczenie w stosowanych wzorcach umów informacji, taksatywnie wymienionych w następujących punktach tego przepisu tj. informacji o:

a) Umowa pożyczki, Umowa internetowa:

– warunkach zmiany rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego (pkt 11),

b) Umowa brokerska

– terminie wypłaty kredytu (pkt 5),

– warunkach zmiany rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego (pkt 11).

Powyższe informacje powinny być podane konsumentom w sposób jasny, rzetelny i pełny. Konsument zawiera ze Spółką umowę pożyczki, w oparciu o stosowane przez nią wzorce umów (Umowa pożyczki, Umowa internetowa, Umowa brokerska). Zatem, w myśl powyżej przytoczonych przepisów prawnych, powinny one zawierać elementy mające charakter oświadczenia woli oraz oświadczenia wiedzy, o których mowa w art. 30 ust. 1 UKK. Od powyższego ustawowego obowiązku informacyjnego Spółka nie może się zwolnić lub wypełnić go tylko częściowo. Takie działanie stanowi bowiem naruszenie przepisów prawa, a tym samym - naruszenie obowiązku udzielania konsumentom pełnej informacji.

Podkreślić przy tym należy, że to na przedsiębiorcy, który oferuje konsumentom określone usługi/produkty, spoczywa obowiązek dostosowania działań do obowiązujących przepisów i wymogów prawnych. Nie należy bowiem do obowiązków konsumenta zapoznanie się ze wszelkimi regulacjami prawnymi dotyczącymi przedmiotu zawieranego kontraktu, natomiast przedsiębiorca/offerent powinien zadbać, aby jego działania były zgodne z prawem, a rodzaj i zakres informacji udzielanych kontrahentowi/konsumentowi był wyczerpujący i rzetelny.

Takie zachowanie cechuje przedsiębiorcę, który działa z respektem wobec prawa oraz z poszanowaniem swoich klientów.

Prezes UOKiK stwierdził, że powyższe uchybienia (patrz pkt I.1. sentencji decyzji) mogą stanowić naruszenie przepisów art. 30 ust. 1 UKK, a tym samym - mogą naruszać obowiązek udzielania konsumentom pełnej informacji. Jak wynika bowiem ze zgromadzonego materiału dowodowego Spółka mogła nie zamieszczać w stosowanych wzorcach (Umowa pożyczki, Umowa internetowa, Umowa brokerska) wszystkich informacji, wymaganych UKK. Wprawdzie PROVIDENT, wprowadził zmiany w treści ww. wzorców (patrz pkt 7 stanu faktycznego), jednak prawdopodobne skutki tych uchybień nadal trwają. Zatem **uprawdopodobnione zostało**, że powyżej opisane działanie, polegające na niepodaniu informacji, o których mowa w art. 30 ust. 1, w szczególności danych wskazanych w następujących punktach tego przepisu tj.:

a) Umowa brokerska - pkt 5,

b) Umowa pożyczki, Umowa internetowa, Umowa brokerska - pkt 11

może naruszać powyżej powołane przepisy UKK, co jednocześnie może stanowić uchybienie ustawowemu obowiązkowi udzielania konsumentom rzetelnej i pełnej informacji.

2. Uprawdopodobnienie bezprawności w zakresie praktyki opisanej w pkt I.2 sentencji decyzji

Kolejny postawiony Spółce zarzut, dotyczy możliwości stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej w art. 24 ust. 1 i 2 uokik, polegającej na nieobniżaniu całkowitego kosztu pożyczki, w przypadku przedterminowej spłaty części lub całej kwoty pożyczki, o koszty prowizji i opłaty przygotowawczej, które dotyczą okresu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy (Umowa pożyczki pieniężnej, Umowa brokerska), co może być niezgodne z art. 49 ust. 1 i ust. 2 UKK.

Stosownie do treści art. 49 ust. 1 UKK, w przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą. Zgodnie z art. 49 ust. 2 tej ustawy w przypadku spłaty części kredytu przed terminem określonym w umowie, ust. 1 stosuje się odpowiednio.

W ocenie Prezesa Urzędu², art. 49 ust. 1 UKK należy rozumieć w ten sposób, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego następuje obniżenie wszystkich możliwych kosztów takiego kredytu, niezależnie od ich charakteru i niezależnie od tego, kiedy koszty te zostały faktycznie poniesione przez kredytobiorcę, z tymże wyjątkiem, iż redukcja ta ma charakter proporcjonalny, tj. odnosi się do okresu od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie - i to stanowi jedyny, wskazany w UKK, ogranicznik ustalenia redukcji kosztu kredytu związanego z jego wcześniejszą spłatą. Należy wskazać, że zgodnie z literalnym brzmieniem art. 49 ust. 1 UKK, przepis ten obejmuje swoim zakresem całkowity koszt kredytu. Definicja całkowitego kosztu kredytu zawarta została z kolei w art. 5 pkt 6 tej ustawy i zgodnie z tym przepisem obejmuje: „wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: a) odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz b) koszty usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach - z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta”. Tym samym, art. 49 ust. 1 UKK nie wyłącza przedmiotowo możliwości obniżenia żadnego z rodzajów kosztów określonych w art. 5 pkt 6

² Wskazana w dalszej części niniejszej decyzji interpretacja przepisu została przedstawiona również w Stanowisku Rzecznika Finansowego i Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie interpretacji art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim.

https://rf.gov.pl/pdf/Stanowisko_UOKiK_RzF_1605016.pdf

tej ustawy. Art. 49 ust. 1 ustawy jasno wskazuje również, że rekalkulacja (redukcja) kosztów odnosi się nawet do tych kosztów, które już zostały poniesione przez konsumenta. Brak jest przedmiotowego wyłączenia kosztów podlegających redukcji określonych opłat jako jednej z kategorii kosztów.

Podkreślić także należy, że w myśl zaś art. 49 ust. 2 UKK, w przypadku spłaty części kredytu przed terminem określonym w umowie, art. 49 ust.1 stosuje się odpowiednio. Zatem, mając na uwadze, że umowa pożyczki, traktowana jest jak umowa o kredyt konsumencki (art. 3 ust. 2 pkt 1 UKK), przytoczone powyżej rozważania mają zastosowanie również w sytuacji wcześniejszej spłaty całości lub części pożyczki.

Wskazana przez Prezesa Urzędu wykładnia art. 49 UKK znajduje również uzasadnienie w innej instytucji prawnej, która przewidziana jest w ustawie o kredycie konsumenckim. Art. 54 UKK przewiduje, że w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy, konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy o kredyt konsumencki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kredytu, natomiast kredytodawcy nie przysługują żadne inne opłaty, z wyjątkiem bezzwrotnych kosztów poniesionych przez niego na rzecz organów administracji publicznej. Koszty, które zostały już poniesione przez konsumenta, a które mają rekompensować kredytodawcy koszty przygotowania umowy (w tym opłata przygotowawcza pobierana przez Spółkę, nawet jeżeli została pobrana jednorazowo), podlegają w takim przypadku zwrotowi. Ze względu na konieczność zachowania spójności UKK, nie znajduje zatem uzasadnienia powód, dla którego koszty opłaty przygotowawczej nie miałyby podlegać proporcjonalnej redukcji w przypadku przedterminowej spłaty kredytu przez konsumenta³.

W ocenie Prezesa Urzędu powyższe stanowisko znajduje również odzwierciedlenie w brzmieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.Urz.UE L Nr 133 z 22.5.2008, s. 66 ze zm.), którego implementację stanowią art. 48 i art. 49 UKK. W zdaniu drugim wskazanego ustępu dyrektywa stwierdza w sposób jasny i niebudzący żadnych wątpliwości, że konsument jest „uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy”. Dyrektywa jasno wskazuje, że obniżce podlegają nie tylko odsetki, ale również wszelkie pozostałe koszty, mieszczące się w definicji całkowitego kosztu kredytu. Przepis ten nie używa natomiast pojęcia „kosztów zależnych od długości trwania umowy kredytu”.

Pojęcie całkowitego kosztu kredytu, którym posługuje się art. 16 ust. 1 Dyrektywy, zostało zdefiniowane w art. 3 pkt g) Dyrektywy. Oznacza ono wszystkie koszty łącznie z odsetkami, prowizjami, podatkami oraz wszelkimi innymi opłatami, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, które to koszty znane są kredytodawcy, z wyjątkiem kosztów notarialnych. Całkowity koszt kredytu zgodnie z przywołanym przepisem obejmuje także koszty usług dodatkowych związanych z umową o kredyt, jeżeli zawarcie umowy dotyczącej takiej usługi jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach.

Przyjęcie przeciwnej wykładni, zgodnie z którą art. 16 ust. 1 dyrektywy przyznawałby konsumentowi prawo do uzyskania proporcjonalnej redukcji wyłącznie części kosztów - tych, których wysokość jest powiązana z okresem, na który kredyt został udzielony - nie znajduje uzasadnienia w jednoznacznej treści tego przepisu.

Podsumowując, w ocenie Prezesa Urzędu art. 16 ust. 1 Dyrektywy przyznaje konsumentowi, który dokonał całkowitej, wcześniejszej spłaty kredytu prawo do uzyskania proporcjonalnej obniżki całkowitego kosztu tego kredytu, to znaczy wszystkich kosztów określonych w art. 3

³ Tak również E. Rutkowska-Tomaszewska, op.cit., s. 169.

lit. g) Dyrektywy, nie zaś wyłącznie tych, których wysokość jest powiązana z długością trwania umowy kredytu.

Stanowisko Prezesa UOKiK w przedmiocie wykładni art. 49 ust. 1 UKK⁴ - opublikowane w maju 2016 r. - zostało w pełni potwierdzone przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W wyroku z dnia 11 września 2019 r., sygn. akt C-383/18 (Lexitor), TSUE wskazał, że art. 16 ust. 1 Dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta. Jak wskazał Trybunał, obniżka całkowitego kosztu kredytu obejmuje również koszty, których wysokość nie jest zależna od okresu obowiązywania umowy.

Uzasadniając rozstrzygnięcie, TSUE przypomniał, że celem Dyrektywy jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumentów. Ów system ochrony opiera się na założeniu, że konsument jest stroną słabszą niż przedsiębiorca zarówno pod względem możliwości negocjacyjnych, jak i ze względu na stopień poinformowania. W celu zagwarantowania tej ochrony art. 22 ust. 3 Dyrektywy zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia, aby przepisy przyjmowane przez nie w celu wykonania Dyrektywy nie mogły być obchodzone poprzez sposób formułowania umów. Tymczasem skuteczność prawa konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu byłaby osłabiona, gdyby obniżenie kredytu mogło ograniczyć się do uwzględnienia jedynie kosztów przedstawionych przez kredytodawcę jako zależne od okresu obowiązywania umowy, ponieważ wysokość i podział kosztów są określane jednostronnie przez przedsiębiorcę, a rozliczenie kosztów może obejmować pewną marżę zysku. Ponadto ograniczenie możliwości obniżenia całkowitego kosztu kredytu jedynie do kosztów wyraźnie związanych z okresem obowiązywania umowy pociągałoby za sobą ryzyko, że konsument zostanie obciążony wyższymi jednorazowymi płatnościami w chwili zawarcia umowy o kredyt, ponieważ kredytodawca mógłby próbować ograniczyć do minimum koszty zależne od okresu obowiązywania umowy. Trybunał podzielił w tym zakresie ocenę rzecznika generalnego co do tego, że zakres swobody działania, jakim dysponują instytucje kredytowe w swoich rozliczeniach i organizacji wewnętrznej, w praktyce bardzo utrudnia określenie przez konsumenta lub sąd kosztów obiektywnie związanych z okresem obowiązywania umowy.

Mając na uwadze zasadę prowspólnotowej wykładni prawa, w taki sam sposób rozumieć należy art. 49 UKK.

Spółka, za udzielenie pożyczki, pobiera od konsumentów prowizję i opłatę przygotowawczą, której wysokość określona jest w umowie zawieranej z konsumentem. Zgodnie z postanowieniami zamieszczonymi w:

- a) pkt 18 Umowy brokerskiej cyt.: „Klient może spłacić, w całości lub w części pożyczkę, w każdym czasie przed terminem (wskazany w Pierwotnym harmonogramie) ustalonym w Umowie bez względu na to, czy uprzedził Pożyczkodawcę o zamiarze dokonania takiej spłaty. W razie przedterminowej spłaty całości pożyczki Klientowi przysługuje prawo do pomniejszenia Całkowitego kosztu pożyczki o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania Umowy, chociażby Klient poniósł je przed spłatą. Całkowity koszt pożyczki obejmuje Prowizję za udzielenie pożyczki, Opłatę przygotowawczą, oraz Łączną kwotę odsetek (określone odpowiednio w pozycji B,C oraz D). Prowizja za udzielenie pożyczki i Opłata przygotowawcza są pobierane przez Pożyczkodawcę z tytułu zawarcia Umowy i dlatego nie ulegają obniżeniu w razie wcześniejszej spłaty pożyczki, w całości lub w części, natomiast obniżeniu takiemu podlega Łączna kwota odsetek. (...).”
- b) pkt 19 Umowy pożyczki cyt.: „Klient może spłacić, w całości lub w części pożyczkę, w każdym czasie przed terminem (...) bez względu na to, czy uprzedził Pożyczkodawcę o zamiarze dokonania takiej spłaty. W razie przedterminowej spłaty całości pożyczki Klientowi przysługuje prawo do pomniejszenia Całkowitego kosztu pożyczki o te koszty,

⁴https://rf.gov.pl/pdf/Stanowisko_UOKiK_RzF_1605016.pdf

które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania Umowy, chociażby Klient poniósł je przed spłatą. Całkowity koszt pożyczki obejmuje Prowizję za udzielenie pożyczki, Oplatę przygotowawczą, Oplatę za Elastyczny Plan Spłat oraz Łączną kwotę odsetek (określone odpowiednio w pozycji B,C,D oraz E). Prowizja za udzielenie pożyczki jest pobierana z tytułu udzielenia pożyczki, a Oplata przygotowawcza jest pobierana przez Pożyczkodawcę z tytułu czynności zawarcia Umowy i dlatego nie ulegają obniżeniu w razie wcześniejszej spłaty pożyczki, w całości lub w części, natomiast obniżeniu takiemu podlega Oplata za Elastyczny Plan Spłat oraz Łączna kwota odsetek."

W powyższych postanowieniach Spółka zastrzegła zatem obniżenie całkowitego kosztu pożyczki, tylko w przypadku jej wcześniejszej, całkowitej spłaty, wyłączając przy tym z obniżenia takie składowe koszty kredytu jak: opłata przygotowawcza i prowizja. Zgodnie z przedmiotowymi postanowieniami, prowizja za udzielenie pożyczki i opłata przygotowawcza nie ulegają obniżeniu w razie wcześniejszej spłaty pożyczki w całości lub w części. Mając na uwadze treść powyższych postanowień, należy uznać, iż w niniejszej sprawie uprawdopodobniono, że w zakresie umów zawierających ww. postanowienia, Spółka nie obniżała całkowitego kosztu pożyczki, w przypadku przedterminowej spłaty części lub całej kwoty pożyczki, o koszty prowizji i opłaty, co może być sprzeczne z art. 49 ust. 1 i ust. 2 UKK.

Ad c) Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów w zakresie praktyk opisanych w punktach I sentencji decyzji

Pojęcia „zbiorowego interesu konsumentów”, nie definiuje uokik, ograniczając się jedynie do sprecyzowania (art. 24 ust. 3), że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Przez godzenie w zbiorowe interesy konsumentów (które może polegać zarówno na naruszeniu zbiorowych interesów konsumentów, jak i na samym zagrożeniu ich naruszenia) należy rozumieć narażenie na uszczerbek interesów znacznej grupy lub wszystkich konsumentów, poprzez stosowaną przez przedsiębiorcę praktykę obejmującą zarówno działania, jak i zaniechania.

W oparciu o wykładnię przepisu art. 24 ust. 2 i 3 uokik, zbiorowy interes konsumentów rozumiany jest jako interes dotyczący ogółu (zbiorowości), zaś jego naruszenie ma miejsce, gdy skutkami działań dotknięty jest pewien krąg uczestników rynku - konsumentów. Z tego względu zachowanie przedsiębiorcy godzące w zbiorowe interesy konsumentów jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa w odniesieniu do każdego z konsumentów - nie zaś jedynie określonego konsumenta - i zagraża ono, przynajmniej potencjalnie, interesom każdego z członków zbiorowości konsumentów. Zaistnienie przestanki naruszenia zbiorowego interesu konsumenta nie jest przy tym bezpośrednio uzależnione od liczby konsumentów, których interesy zostały naruszone wskutek działań przedsiębiorcy. Interes konsumentów należy przy tym rozumieć jako interes prawny (a nie faktyczny), a więc uznany przez ustawodawcę za zasługujący na ochronę i zabezpieczenie.

W niniejszej sprawie mamy do czynienia z możliwością naruszenia praw potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów. Podkreślić należy, iż ustawodawca, ustalając przepisy dotyczące zawierania przez przedsiębiorcę z konsumentami umów pożyczki, położył szczególny nacisk na zapewnienie konsumentom, jako słabszym uczestnikom rynku, ochrony prawnej. Dlatego w UKK (przepisy o kredycie stosuje się wprost do umów pożyczki) określony został katalog informacji, które obligatoryjnie powinny być zamieszczone w umowie zawieranej z konsumentem. Zatem przedsiębiorca nie może w sposób dowolny redagować, stosowanych w obrocie z konsumentami, wzorców umów, pomijając wymagane prawem informacje (patrz pkt I.1. sentencji decyzji). Takie działanie niewątpliwie godzi w podstawowe prawo konsumenta, jakim jest prawo do rzetelnej i pełnej informacji. Skutki uchybień, których prawdopodobnie dopuściła się Spółka, zostały opisane poniżej.

Konsument zaciąga pożyczkę w jakimś określonym celu. Zatem istotnym dla niego jest, w jakim terminie zostanie mu ona wypłacona. Brak w Umowie brokerskiej zapisu dotyczącego tej kwestii może wywoływać niepokój, czy pożyczkę otrzyma w odpowiednim czasie i będzie mógł zrealizować swoje cele.

Niespłacona w terminie część pożyczki jest podstawą do naliczenia odsetek od zadłużenia przeterminowanego. Informacja o jego wysokości powinna być znana konsumentowi w momencie podpisania umowy, ale jej wartość może ulec zmianie. Brak w Umowie pożyczki, Umowie internetowej i Umowie brokerskiej informacji dotyczących warunków zmiany rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego pozbawia konsumenta wiedzy, kiedy może dojść do zmiany tej stopy i jakie zostaną zastosowania kryteria przy ustalaniu jej nowej wysokości, a co za tym idzie - jak to wpłynie na jego obciążenia z tytułu zaciągniętej pożyczki.

Wskazać także należy, że swoimi działaniami polegającymi na niezwracaniu, w przypadku spłaty częściowej lub całkowitej pożyczki, zaciągniętej na podstawie Umowy pożyczki lub Umowy brokerskiej, przed terminem określonym w umowie, części prowizji i opłaty przygotowawczej, proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy (patrz pkt I.2. sentencji decyzji), Spółka mogła naruszyć także interes ekonomiczny konsumentów. Uznać bowiem należy, że konsumenci pozbawieni zostali wymiernych korzyści finansowych, które wiązać powinny się dla nich ze spłatą pożyczki w części lub całości przed terminem jej obowiązywania. Stosowane przez Spółkę postanowienia pkt 18 Umowy brokerskiej i pkt 19 Umowy pożyczki mogło zniechęcić ich do spłaty kredytu przed terminem, skoro wiązało się to jedynie z uszczupleniem kwoty zobowiązania w postaci odsetek umownych.

W ocenie Prezesa UOKiK, zachowanie Spółki opisane w pkt I sentencji decyzji, mogło godzić w zbiorowe interesy konsumentów, bowiem każdy konsument, który zawarł lub zawarłby w przyszłości umowę pożyczki, na podstawie stosowanych przez Spółkę Umów pożyczki, Umów internetowych i Umów brokerskich został lub byłby dotknięty stosowanymi przez nią praktykami.

III. Zastosowanie art. 28 uokik

Zgodnie z art. 28 ust. 1 uokik, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1 uokik, lub będących podstawą wszczęcia postępowania - że został naruszony zakaz, o którym mowa w art. 24 uokik, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego zakazu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia lub usunięcia jego skutków, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań. W przypadku gdy przedsiębiorca zaprzestał naruszania zakazu, o którym mowa w art. 24 uokik, i zobowiąże się do usunięcia skutków tego naruszenia, zdanie pierwsze stosuje się odpowiednio.

Analiza przepisu art. 28 ust. 1 uokik pozwala jednoznacznie stwierdzić, że Prezes Urzędu może wydać powyższą decyzję w sytuacji łącznego spełnienia przesłanek:

- uprawdopodobnienia w trakcie postępowania stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów;
- zobowiązania się przedsiębiorcy do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia lub usunięcia jego skutków;
- uznania przez Prezesa UOKiK za celowe nałożenia obowiązku wykonania przedłożonego przez przedsiębiorcę zobowiązania.

Istota decyzji zobowiązującej polega na zawarciu *quasi*-porozumienia pomiędzy Prezesem UOKiK a przedsiębiorcą⁵. W doktrynie podkreśla się, że decyzja zobowiązująca stanowi jeden z najbardziej skutecznych mechanizmów będących w dyspozycji Prezesa UOKiK, których celem jest doprowadzenie działań przedsiębiorców do stanu zgodności z prawem ochrony konkurencji i konsumentów⁶.

Po przedstawieniu zarzutów, zawartych w postanowieniu nr RWR-8/20119 z dnia 14 lutego 2019 r., PROVIDENT złożył wniosek o wydanie decyzji zobowiązującej, w trybie art. 28 uokik, ostatecznie uszczegółowiony pismami z 8 lutego 2021 r. i 24 czerwca 2021 r. W przedstawionym zobowiązaniu Spółka zobowiązała się do:

- wypełnienia obowiązków informacyjnych wynikających z UKK poprzez przestanie konsumentom propozycji aneksów do obowiązujących Umów pożyczki, Umowy brokerskiej i Umowy internetowej,
- wprowadzenia, we wszystkich obowiązujących w Spółce wzorcach umów, postanowienia dotyczącego rozliczeń w przypadku wcześniejszej całkowitej i częściowej spłaty pożyczki przez konsumenta,
- publikacji, na stronach internetowych PROVIDENT, oświadczenia zawierającego informację o decyzji wydanej przez Prezesa UOKiK w niniejszej sprawie wraz z informacją o możliwości wystąpienia osób, które dokonały wcześniejszej, całkowitej spłaty pożyczki, do Spółki z wnioskiem o zwrot części kosztów,
- przekazania konsumentom, którzy w okresie od 16 maja 2016 r. do dnia uprawomocnienia się decyzji przed terminem dokonali całkowitej spłaty kwoty pożyczki, pisma zawierającego informację o możliwości składania dyspozycji w celu uzyskania zwrotu części kosztów,
- dokonania na rzecz konsumentów, którzy dokonali wcześniejszej całkowitej spłaty pożyczki, zwrotu kosztów w kwocie odpowiadającej stosownej proporcjonalnej obniżce prowizji oraz opłaty przygotowawczej (obliczonej metoda liniową).

Należy uznać, że nałożone na Spółkę - w pkt I.A., I.B. i I.C. sentencji decyzji - zobowiązanie obejmuje działania zmierzające do usunięcia skutków naruszenia, o którym mowa w pkt I.1. sentencji decyzji oraz zakończenia naruszenia, o którym mowa w pkt. I.2. sentencji decyzji i usunięcia jego skutków.

Przyjęta przez Spółkę forma wprowadzenia zmian w stosowanych wzorcach umowy daje gwarancję, że każdemu konsumentowi, w którego umowie znajdują się braki informacyjne, zostanie doręczona - przez doradców klienta Provident Polska S.A., listem albo pocztą elektroniczną - stosowna propozycja aneksu.

Ponadto Spółka zobowiązała się do poinformowania konsumentów o przysługującym im prawie do wystąpienia z reklamacją o zwrot pobranych kosztów w postaci prowizji i opłaty przygotowawczej.

Dodatkowo oświadczenie, które zostaną zamieszczone na stronie internetowej Spółki (pkt I.C. sentencji decyzji) ma za zadanie poinformowanie konsumentów o fakcie wydania decyzji. Dzięki temu wiedza o rozstrzygnięciu będzie mogła dotrzeć do konsumentów, mediów, a także innych przedsiębiorców działających w branży pożyczkowej.

Zdaniem Prezesa UOKiK rozstrzygnięcie w oparciu o art. 28 ust. 1 uokik zapewni szybką i skuteczną eliminację naruszenia opisanego w punkcie I.2. sentencji niniejszej decyzji oraz usunięcie skutków uprawdopodobnionych naruszeń opisanych w pkt I.1. i I.2. sentencji decyzji, co odbędzie się z korzyścią dla konsumentów.

⁵ D. Miąsik [w:] T. Skoczny (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów Komentarz*, Warszawa 2009r., s. 1048.

⁶ J. Sroczyński, *Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów: decyzja zobowiązująca (uwagi praktyczne oraz de lege ferenda)*, IKAR 1/2012, s.99.

Z uwagi na powyższe, zasadnym jest skorzystanie z instrumentu prawnego przewidzianego w art. 28 ust. 1 uokik.

Wobec powyższego orzeczono, jak w pkt I sentencji decyzji.

IV. Stosownie do art. 28 ust. 3 uokik „w decyzji (...) Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.”

Zgodnie z tym przepisem PROVIDENT został zobowiązany do złożenia sprawozdania z wykonania przyjętego zobowiązania, poprzez przedłożenie w terminie **6 miesięcy** od dnia uprawomocnienia się decyzji:

1. wszystkich obowiązujących wzorców umów, w których wprowadzono postanowienie dotyczące zwrotu części kosztów w przypadku wcześniejszej częściowej lub całkowitej spłaty pożyczki, o którym mowa w pkt I.B.3.a. sentencji decyzji, wraz z podaniem daty ich wprowadzenia do obrotu prawnego;
2. sprawozdania dotyczącego aneksowania umów, będących w obrocie prawnym, o którym mowa w pkt I.A.2. i I.B.3.b. sentencji decyzji, ze wskazaniem:
 - liczby wystanych/doręczonych propozycji aneksów oraz podanie formy, w jakiej propozycje aneksów zostały doręczone,
 - daty wystania/doręczenia propozycji aneksów;
3. sprawozdania dotyczącego dokonanych konsumentom zwrotów z tytułu wcześniejszej spłaty pożyczki, ze wskazaniem:
 - liczby przekazanych konsumentom pism, o których mowa w pkt I.B.4. sentencji decyzji, dotyczących ww. zwrotów,
 - liczby konsumentów, którzy wystąpili o zwrot po otrzymaniu ww. pisma,
 - liczby konsumentów, którzy nie otrzymali ww. pisma a wystąpili o zwrot,
 - wykazu wysokości zwróconych kwot z rozbiem na rodzaj umowy,
 - formy, w jakiej dokonano zwrotu,
4. zrzutów ekranu ze strony internetowej PROVIDENT POLSKA Spółka Akcyjna z pierwszego i ostatniego dnia utrzymywania na tej stronie oświadczenia, o którym mowa w pkt I.C. sentencji decyzji.

Nażalenie obowiązków sprawozdawczego zwalnia Prezesa Urzędu z konieczności monitorowania zachowań Spółki, a pozwala skoncentrować się na efekcie końcowym realizacji zobowiązań, jakim jest sprawozdanie. Termin wyznaczono w taki sposób, by PROVIDENT miał możliwość dokonania tych działań oraz zebrania informacji o stopniu ich wykonania.

Mając powyższe na uwadze należało orzec, jak w pkt II sentencji.

V. Zgodnie z art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 ze zm., dalej: kpa), gdy postępowanie administracyjne z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania.

Umorzenie postępowania na podstawie art. 105 § 1 kpa jest obligatoryjne, co oznacza, iż ustalenie przesłanki bezprzedmiotowości postępowania stwarza obowiązek zakończenia postępowania w danej instancji przez jego umorzenie, ponieważ brak podstaw do rozstrzygnięcia sprawy co do jej istoty. Dalsze prowadzenie postępowania w takim przypadku stanowiłoby o jego wadliwości.

Podkreślić przy tym należy, iż przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, co zostanie ujawnione w toczącym się postępowaniu, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawistej przed organami administracyjnymi.

Naczelny Sąd Administracyjny podniósł, że bezprzedmiotowość postępowania oznacza brak któregoś z elementów stosunku materialnoprawnego, skutkującego tym, iż nie można załatwić sprawy przez rozstrzygnięcie jej co do istoty. Jest to orzeczenie formalne, kończące postępowanie bez jego merytorycznego rozstrzygnięcia.⁷

Jak wynika z ustalonego w sprawie stanu faktycznego, we wzorcu Umowy internetowej znajduje się postanowienie § 10 ust. 4 o treści: „(...) Organem nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.” Treść tego postanowienia wypełnia dyspozycję art. 30 ust. 1 pkt 21 UKK, zatem wszczęcie postępowania w zakresie braku w Umowie internetowej informacji o organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów, było bezprzedmiotowe.

Biorąc pod uwagę powyższe, Prezes Urzędu, działając na podstawie art. 105 § 1 kpa w zw. z art. 83 uokik, postanowił **umorzyć postępowanie administracyjne, jak w pkt III sentencji decyzji.**

Pouczenia:

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 uokik w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 1575 ze zm., dalej: KPC) - od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury we Wrocławiu.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 755 ze zm., dalej: UoKSwSC), odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1000 zł. Zgodnie z art. 103 ust. 1 UoKSwSC, Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. W myśl zaś ust. 2 tego przepisu Spółka handlowa powinna wykazać także, że jej wspólnicy albo akcjonariusze nie mają dostatecznych środków na zwiększenie majątku spółki lub udzielenie spółce pożyczki.

Zgodnie z art. 105 ust. 1 UoKSwSC, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Stosownie do treści art. 117 § 1, § 3 i § 4 KPC strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, której ustawa przyznaje zdolność sądową, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli wykaże, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów

⁷ Wyrok NSA w Warszawie z dnia 24 kwietnia 2003 r., sygn. akt III SA 2225/01.

Dyrektor Delegatury we Wrocławiu
Agnieszka Jacyszyn